

De Stenhorsten

IVN Peize

De beekdalen van het Peizer- en Eelderdiep, de Drentsche Aa en de Hunze vormen in Noord-Drenthe de ruggengraat van de ecologische hoofdstructuur. Om deze waardevolle

beekdalsystemen onderling te verbinden is een robuuste ecologische verbinding gepland. Deze verbinding – de Natte As-Noord – loopt van het Hunzedal via het Zuidlaardermeer naar de Drentsche Aa, het Paterswoldsemeer en via de Eelder- en Peizermeden naar het Leekstermeer. De Stenhorsten grenst aan de ecologische verbindingszone Eelder- en Peizermeden.

Lengte rode route: 4 km
blauwe route: 2,5 km

Startpunt Aalpoelendijk te Peize

Op de N372 (Roden/Peize/Peizermade/Groningen) ligt de Aalpoelendijk tegenover de ANWB-richtingaanwijzer met Peize-Noord erop. Aan het begin van de kleine asfaltweg in de berm parkeren. Het asfalt gaat over in zandpad.

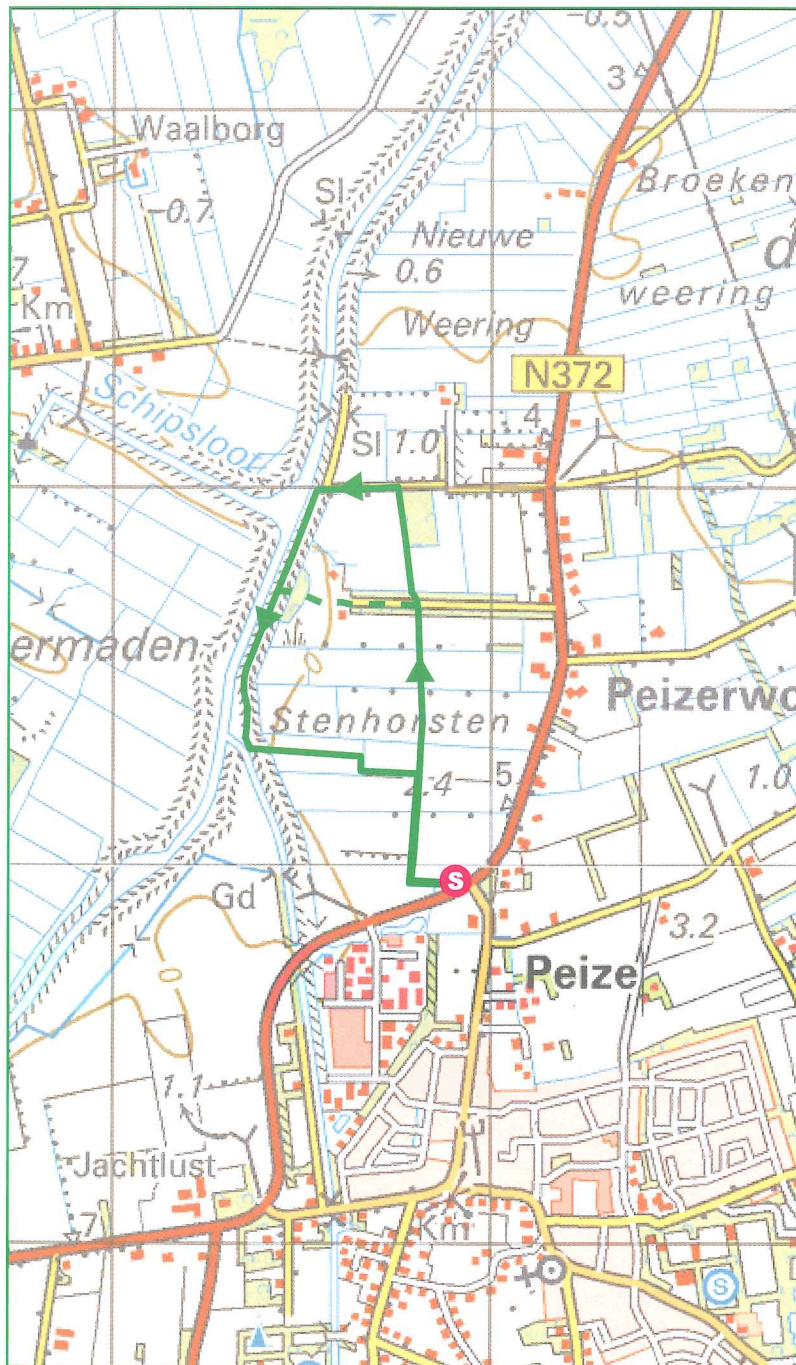
Bijzonderheden

Laarzen of stevige wandelschoenen zijn aan te raden.

De route is gemarkeerd met rode en blauwe pijlen.
Honden mogen alleen aangelijnd mee.

*Dijk en Peizerdiep bij
Bommelier in winter-
ochtendmist.*

Blauwe en Rode route

Langs het bordje van Natuurmonumenten de sloot met de bocht naar rechts volgen.

Eens liep de sloot als Peizerloop van de es naar de Aalpoelen om in de Schipsloot uit te monden. Na de ruilverkaveling van 1959 werd de bedding verlegd, dwars door de landerijen en door de afwateringsloten die liepen van de hoger gelegen Groningerweg naar het lager gelegen Peizerdiep.

De hogere gronden werden als akker gebruikt en de lagere als weiland voor jongvee of als hooiland. Het eeuwenoude zandpad eindigt ergens in de weilanden. Verderop was het vroeger te nat om er met paard en wagen te komen.

Een van de ingangen, de Aalpoelendijk. Genoemd naar de aal (paling) die vroeger in het Peizerdiep gevangen werd.

Het graspad langs de sloot blijven volgen.

In de richting van het Peizerdiep ligt achter de dwarsstaande singel een lichte verhoging in het landschap. Dit is Den Horst of Stenhorst. Een horst is een stuk bodem dat omhoog is gedrukt of

zoals hier, is ontstaan door opgewaaid zand. In de bodem komt een zachte, roze graniet voor. De naam Stenhorst kan afgeleid zijn van 'sten' dat steen betekent.

De huidige Peizerloop stroomt haaks op het oorspronkelijke afwateringspatroon waardoor een groot deel van het waardevolle kwelwater via het diep wegvloeit. Kwel is grondwater dat van de Drentse hoger gelegen zandgronden naar lager gelegen gebieden stroomt en daar in de beekdalen aan de oppervlakte komt. Door de speciale samenstelling van dit water kunnen mineraalminnende planten als dotterbloem en waterviolier groeien. Enkele poelen zijn opnieuw uitgegraven en voor amfibieën geschikt gemaakt. In het kommetje tussen de houtsingels is een dergelijke poel te zien.

Blauwe route (afkorting)

Op de geasfalteerde weg links af. In de bocht het graspad rechtdoor nemen.

De geschiedenis van de Stenhorsten is nauw verbonden met het Peizerdiep. In dit drassige deel, Bommelier genaamd, ligt een oude arm van het diep. Omdat het water verderop niet diep genoeg was, werden de schepen hier geladen en gelost. Schepen met minder diepgang konden wel de Peizer haven bereiken.

Naast handelswaar werden ook passagiers van de stad Groningen naar Peize en terug vervoerd. Na 1914 was het Peizerdiep niet meer met grote schepen te bevaren. Eeuwenlang werden de mensen vanaf de ondiepe Bommelier met een kleine boot naar Roderwolde overgezet.

Bij de ruilverkaveling van 1959-1963 is het Peizerdiep rechtgetrokken, verbreed en zijn de dijken verzwaaard. Oude meanders werden van de oorspron-

kelijke waterloop afgesneden. De oever begroeide met riet en de meander met wilgen. Het gebied is ideaal voor broedvogels zoals de roodborsttapuit, graspieper, gekraagde roodstaart, grauwe klauwier en geelgors. Reeën vinden er beschutting en rust.

Avond in de Stenhorsten.

Over het knuppelpad doorlopen. Houten bruggetje oversteken en op de dijk linksaf.

Op de dijk een prachtig panorama over het Peizerdiep. In het westen uitzicht op het veerhuis, het rietveld van een oude meander, de Schipsloot en de oliemolen van Roderwolde.

In oostelijke richting ligt het Ebbingebosje, een restant van een eikenhakhoutbos. Door zijn dichte begroeiing kunnen hier o.a. reeën, fazanten en hazen schuilen. Regelmatig broedt er een buizerdpaar.

› Voor verdere routebeschrijving doorlezen bij 'Blauwe en rode route' op pagina 55.

Rode route

De asfaltweg oversteken en rechtdoor langs de sloot.
Op het geasfalteerde fietspad linksaf langs het informatie-
bord.

Als het fietspad naar rechts afbuigt, linksaf de dijk op.

*Ijzerhoudende kwel.
Het vliesje op het
water wordt gevormd
door ijzerbacteriën,
de roestbruine kleur is
van uitgevlokt ijzer uit
ijzeroer in de grond.*

Aan de overkant van het Peizerdiep ligt Roderwolde met zijn olie- en graanmolen en gerestaureerde haven. Van daar loopt de Roderwolder Schipsloot naar het Peizerdiep. Het diep is nu drie keer zo breed als vroeger. Toch blijven afvoer en berging van water in de omgeving een probleem. Door verschillende oorzaken b.v. door het verdwijnen van grote veencomplexen, is de buffercapaciteit van het land sterk afgenomen. Door de stijging van de zeespiegel en het dalen van de bodem is het bij hoogwater en storm steeds moeilijker om het Drentse water via de Groninger boezem op tijd in de Waddenzee te lozen. Met als gevolg wateroverlast in de stad Groningen en in Noord-Drenthe. Om dat laatste te voorkomen worden de Peizer- en Eeldermeden en

het Leekstermeergebied als waterbergingsgebied ingericht. Er wordt gewerkt aan de hermeandering van de beken en de verbetering van de waterkwaliteit. Omdat beken ecologische verbindingzones zijn, bieden deze ingrepen nieuwe kansen voor de natuur.

Doorlopen tot een houten bruggetje.

Over het bruggetje naar links en het smalle pad volgen.

Even verderop over het knuppelpad tot aan het bankje met info-bord.

De geschiedenis van de Stenhorsten is nauw verbonden met het Peizerdiep. In dit drassige deel, Bommelier genaamd, ligt een oude arm van het diep. Omdat het water verderop niet diep genoeg was, werden de schepen hier geladen en gelost. Schepen met minder diepgang konden wel de Peizer haven bereiken.

Naast handelswaar werden ook passagiers van de stad Groningen naar Peize en terug vervoerd. Na 1914 was het Peizerdiep niet meer met grote schepen te bevaren. Eeuwenlang werden de mensen vanaf de ondiepe Bommelier met een kleine boot naar Roderwolde overgezet.

Bij de ruilverkaveling van 1959-1963 is het Peizerdiep rechtgetrokken, verbreed en zijn de dijken verzwaaard. Oude meanders werden van de oorspronkelijke waterloop afgesneden. De oever begroeide met riet en de meander met wilgen. Het gebied is ideaal voor broedvogels zoals de roodborsttapuit, gaspieper, gekraagde roodstaart, grauwe klauwier en geelgors. Reeën vinden er beschutting en rust.

Ga dezelfde weg terug en nu op de dijk linksaf.

Blauwe en rode route

Op de dijk langs het Peizerdiep doorlopen tot aan het volgende houten bruggetje.

Op deze plek buigt de Schipsloot af van het Peizerdiep om naar de voormalige haven van Peize te gaan die aan de overkant van de huidige rondweg heeft gelegen. Langs de oever van het Peizerdiep is aan de andere kant een brede rietkraag te zien. Ook dit is een dichtgegreide meander.

Steek het houten bruggetje over. Volg het pad door de weilanden.

Bij de weilanden valt verschil in begroeiing op. Rechts landbouwbeleid met intensieve bemesting en maaibeheer, links begrazing die de natuur minder zwaar belast. Een veel grotere diversiteit van bloemen en planten is het resultaat. Het is interessant om het verschil eens goed te bekijken.

Extensieve beweiding met een kudde zoogkoeien.

Bij de kruising met de Peizerloop rechtsaf. Doorlopen tot de Aalpoelendijk, het startpunt.

Het Peizerdiep en zijn omgeving is onderdeel van de ecologische hoofdstructuur. De Stenhorsten is door de provincie aangewezen als natuurontwikkelingsgebied. Hier zullen in de komende jaren nog meer ontwikkelingen plaatsvinden.